

Kurz: SOC106 METODOLOGIE SOCIÁLNÍCH VĚD

Úkol 6: Klíčové koncepty a jejich operacionalizace, teoretická a pracovní hypotéza.

Vypracovaly: Choroušová Jana, Natálie Ďurišová, Alena Ludvíková.

Výzkumná otázka: Jaká je vývojová tendence sňatečnosti lidí se středoškolským a vysokoškolským vzděláním od roku 1989 v ČR?

Klíčové koncepty:

sňatečnost – vstup do manželství; v této souvislosti nás bude zajímat jednak celková sňatečnost, jednak u osob se středoškolským a vysokoškolským vzděláním

kohorta – označení specifického souboru osob se společným znakem, zpravidla časového, příp. lokálního charakteru, sloužícího k provedení kohortní analýzy; v našem případě osoby, které uzavřely sňatek v letech 1989 – 2005

Teoretická hypotéza:

Předpokládáme, že se ve vývoji sňatečnosti v letech 1989 – 2005 odrazí stupeň dosaženého vzdělání.

Pracovní hypotézy:

Hypotéza č.1:

Předpokládáme, že vzniklé 2 křivky (1. celková sňatečnost; 2. sňatečnost osob s vyšším – SŠ a VŠ – typem vzdělání) vykáží trvale klesající tendenci a to z následujících důvodů:

- a) Česká republika vykazuje od roku 1989 trvalý úbytek obyvatelstva.
- b) Oproti době předcházející roku 1989 se možnost vycestovat do zahraničí na delší dobu (např. za prací) zvýšila, čímž se oddálila doba uzavření manželství.
- c) Vzrůstající životní úroveň obyvatel a zpříšňování sociální politiky státu může vést k trendu společných domácností nemanželských párů.

Hypotéza č.2:

Očekáváme, že pokles uzavřených manželství osob s vyšším typem vzdělání nebude tak výrazný jako pokles celkového počtu uzavřených manželství.

Oproti minulosti má více lidí možnost studovat na vyšších typech škol (rovný přístup ke vzdělání), počet osob s vyšším typem vzdělání se bude tedy pravděpodobně zvyšovat.

Nevýhody, kterých jsme si vědomy:

- V tomto výzkumu již není prostor pro určení, zda jde o manželství smíšené (osoby s různým typem vzdělání - VŠ a SŠ, SŠ a ZŠ, VŠ a ZŠ,) či rovnocenné (VŠ a VŠ, SŠ a SŠ) a zda osobou se SŠ/VŠ vzděláním je žena či muž.
- V našem výzkumu nezjišťujeme vývojovou tendenci vzdělanosti obyvatel, nemůžeme tedy odpovědět na otázku, zda je uzavření manželství mimo jiné podmíněno i dosažením určitého stupně vzdělání.